Ч. 3. (9.834) Львів, неділя 3. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2.500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 2. вересня 1922.

Містерії в процесах. Наші вчорашні передбачування в значній мірі сповнилися. Сьогодні надійшла до оборонців Ст. Федака і тов. ухвала Радної Палати краєвого окружного суду у Львові, — розуміється — в польській мові, такого змісту: „Радна Палата краєвого окружного суду у Львові після вислухання прокуратора постановлює відкликати визначену на день 6. вересня 1922 год. 9. рано головну розправу в карній справі Степана Федака і тов. о злочин намаганого убийства і головної зради, бо призначений до тої розправи суддя захорував і невідомо, чи до дня розправи верне до здоровля, а приділення в теперішньому часі тої справи иншому судді з уваги на короткий протяг часу і дуже значний матеріял, а вслід за тим неспроможність відповідного приготовання, виявляється неможливим. Про те повідомляється інтересованих з тим, що візвання до розправи, котру визначиться чаново, буде їм доручене".

Як бачимо, справжні містерії! Обжалувані вже цілий рік сидять у слідчій вязниці, всякі доходження, переслухання й комбінації перед пів роком покінчені, а переведення розправи постійно відкладається, саму справу кваситься і продовжується в безконечність. Вкінці після довгих підготовань призначено розправу на 6. ц. м., на другий день після отворення так. „східних торгів". Ясно, що в таку хвилю всі заграничні гості, кореспонденти світової преси, визначні промисловці й економісти звернулиб пильну увагу на цю справу. Розправа відбилась би широким відгомоном в цілім світі і звернула увагу міжнародніх чинників на нестерпні відносини у Східній Галичині.

Початково навіть зачислювано розправу проти Федака і тов. до головних атракцій сезону „східних торгів". Опісля прийшло до роздуми. Посідачі власти і сили вкінці здали собі справу, що процес Федака і тов. це не звичайна собі розправа за „намагане убийство" якої там і не булоб одиниці, це тим більше не процес за „державну зраду", але один акт з великої драми, почато польським воєнним виступом проти Сх. Галичини і її населення в листопаді 1918 р. Державці власти прийшли до пересвідчення, що така атракція може мати для них небажані наслідки, бож тут прийде до генерального обрахунку совісти, всіх діл і вчинків, всіх прогріхів і всіх злочинів, що мимо всяких параграфів муситься обєктивно усталити вину. Взаємини між виною і карою лишаємо на боці.

Не улягає сумніву, що переведення розправи на очах представників иншого світа, непольського, але европейського, було головним товчком до відложення розправи. Це видно з того, що польська преса вже від тижня, ще заки вспів захорувати п. радник Маєр, вперто прононсувала відложення розправи. З трепетом душі гіпнотизувала місцева польська преса Варшаву, щоби звідти добути відложення розправи, щоби винайти якісь „вищі причини". Одначе з Варшави не надійшли ніякі поручення. На щастя, пригодилася хороба призначеного предсідника розправи п. Маєра. Певно, захорувати може кождий чоловік, а тим більше предсідник розправи, яка мала бути переведена в такім важливім часі. Але всюди водиться так, що на всякий випадок мається приготованого заступника. Зрештою, є ще досить часу, щоби инший суддя переглянув матеріял і приготовився до розправи. Ухвала Радної Палати про відложення розправи має дату 31. серпня. Чи справді вмілий суддя не може на протязі **пяти** днів переглянути матеріялу і приготовитися до розправи? Подана причина не видержує річевої критики. Не хороба п. Маєра грає тут ролю, але инші причини, про котрі ми вже згадували.

Взагалі не маємо щастя до процесів. Розправа проти д-ра Петра Петрушевича, „косачівського ката", покінчилася виказанням, що він був прикладним лікарем, нічим покінчилася розправа проти д-ра Теодора Ваня і п. Тимотея Старуха, а започаткований процес о. шамб. д-ра Степана Юрика став компромітацією, але не його. А вже верхом браку щастя до процесів являється історія з Гуцулами, котрих держать півтора року у вязниці на те, щоби не перевести процесу.

Починаються містерії і з процесом Федака і тов. Держиться цілий рік в тюрмі кільканайцять молодих людей. Вони нетерпеливо дожидають суду, і в останній хвилі наступає відложення розправи через... хоробу одного судді. Оборонці обжалованих удаються до п. през. суду Червінського, щоби протестувати проти процесових містерій. Протест оборонців буде протестом цілого українського громадянства. Найвищий час вивести справу Ст. Федака і тов. на денне світло.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Знов одна нарада Дібоа з Поанкаре.

Аг. Аваса доносить, що Дібоа відбув ще одну конференцію з Поанкаре, після чого взяв участь в офіціяльнім засіданню репараційної комісії.

Нова спроба розвязки.

„Н. фр. Пр." доносить з Парижа, що в деяких кругах уважають як можливу таку розвязку справи німецьких відшкодовань: Жадання Німеччини, щоби признати їй мораторію на оден рік буде відкинене, натомісць комісія репараційна моглаб згодитися, щоби найблизшу рату для Бельгії виплачено в скарбових бонах замість в готівці. В тому випадку була би злишня всяка гарантія.

В обороні тактики Поанкаре.

„Нейшенел Ревію" стверджує, що Німеччина спричинила тенденційно спадок нім. марки, щоби тільки звільнитися від обовязку плачення відшкодовань. Денник заявляє, що вину за світовий хаос понесуть виключно англійські державні мужі, з котрих богато шкодять Англії і її союзникам, помагаючи натомісць Німеччині. Одиноким способом для уздоровлення Німеччини і усунення агресії з її сторони є приневолити Німеччину до заплачення коштів війни даючи їй рівночасно до зрозуміння, що війна перестала вже бути дорогоцінною забавкою. Тимчасом ціла енергія на Даунінг Стріт була вихіснувана на те, щоби заощадити Німеччині пораження і звільнити її від санкції. О много більші булиб тепер надії на мир, колиб Англією кермував Поанкаре. Всі зусилля Клемансо на конференції у Версалі, що мали на меті вратувати ситуацію, розбивалися об опір Льойда Джорджа. Теперішнє становище Поанкаре, який не дає зводитися Л. Джорджови і дивиться на положення холоднокровно і тверезо, приписують йому як злочин. Однак Поанкаре знає аж надто добре Німців, щоби можна було вивести його в поле.

Уступки Брендбері.

Паризький кореспондент „Морнінг Пост" доносить, що Брендбері є схильний згодитися на проект бельгійських делегатів і що на тій підставі буде можна дійти до порозуміння.

Англійські побоювання.

„Уестмістр Гез." пише, що на випадок розлому у нутрі репараційної комісії, або коли би Франція хотіла повести акцію на власну руку, Льойд Джордж поверне негайно до Льондону і скличе кабінетну раду.

Проект мораторії відкинений?

ПАТ. подає:

Останні телеграми з Парижа доносять, що проект мораторії для Німеччини відкинено.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Австрійська криза.

Звіт премієра Зайпля.

Пат. доносить з Відня:

На останнім засіданню комісії для справ заграничних, зложив премієр Зайпль звіт зі своєї подорожі до Праги, Берліна і Верони. Премієр підчеркнув, що його подорож була виключно інформаційною і заявив, що Австрію може вратувати тільки економічне опертя об одну або більше сусідних держав.

Продовження австрійсько-італійських переговорів.

Австрійські дипльоматичні круги дементують поголоски про розбиття пляну митної і монетарної унії між Австрією і Італією. Згадані круги твердять, що переговори між обома державами продовжуються.

Кредит для Австрії.

Б. К. доносить з Риму: Голова секції Шілер обговорював з генеральним секретарем міністерства фінансів гр. Россіні, справу реалізації кредиту на 70 міліонів лірів.

Комітет помочі для Австрії.

Аг. Стефані доносить, що в Римі утворився міжнародний комітет несення помочі для Австрії. Головою комітету є кн. Феліціо Массімо.

Справа участи Угорщини у відбудові Австрії.

Римська „Трібуна" подає, що італ. мін. фінансів Параторе, представляючи на засіданню Ради міністрів конечність участи Угорщини у відбудові Австрії заявив, що до цієї справи можна перейти щойно після точної провірки фінансового положення Австрії.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Довкола репараційного питання.

Участь Америки в нарадах репараційної комісії.

Аг. Аваса доносить з Парижа: На останнім засіданню репараційної комісії взяв також участь в нарадах півурядовий представник Злучених Держав Льоган.

Полекші в сплатах.

Аг. Аваса доносить з Парижа:

Дня 31. серпня ц. р. закінчено півофіціяльні наради репараційної комісії. — Кружляють поголоски, що більшість є за посередним бельгійсько-італійським проектом, на підставі якого комісія не прийнялаб ніяких зобовязань, але признала би Німеччині полекші в сплатах.

Так каже народня честь.

Зі Стрия одержуємо слідуючий комунікат:

Письмом з 30. серпня б. р. ч. 1 повідомив підписаних предсідник окружної комісії виборчої в Стрию, що на сесії війтів повіту стрийського з 25. серпня б. р. вибрано нас, а то: адв. д-ра Антона Гарасимова і адв. д-ра Єроніма Калитовського членами, а адв. д-ра Іларія Бачинського і адв. д-ра Вол. Калуського заступниками членів окружної виборчої комісії в Стрию для переведення виборів до польського сойму у Варшаві.

Зараз запрошено нас на перше засідання окр. комісії виборчої, яке мало відбутися тогож дня т.

30/8 о год. 7 вечером в окружнім суді.

Перед початком засідання внесли ми на руки предсідника окр. комісії спільну писемну заяву, що вибору на членів згл. заступників членів окр. комісії виборчої приняти не можемо і з того уряду резигнуємо, а то з огляду, що становище правне Східної Галичини ще не вирішене, а так Ширший Народній Комітет на зїзді у Львові як і вся українська суспільність постановили з тої причини у виборах до держ. сойму у Варшаві ніякої участи не брати. Тому що наш вибір на членів окр. комісії виборчої міг би бути тимчасом в якихсь урядових часописях оголошений без рівночасного додатку, що ми його не приняли, проте для запобіження якомусь збаламученню опінії публичної просимо поміщення сього комунікату в найблизшім числі „Діла".

Стрий, дня 30. серпня 1922 р.

Д-р Антін Гарасимів, д-р Евзебій Калитовський, д-р Іларій Бачинський, д-р Вол. Калуський.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Визиваючий цинізм.

Приміщення т. зв. українських семінарійних курсів і дівочої та хлопячої школи вправ у Львові.

(До відома й під розвагу шкільним властям, педагогам і родичам.)

Ще перед покінченням шкільного року дирекція т. зв. українських семен. коедукаційних курсів поробила заходи в шкільній кураторії львівського округа що до уміщення сих курсів, котрі містилися в спільнім будинку учит. семінарії в улиці Ісаковича і обох шкіл вправ, (наука дівчат відбувалася в приватних мешканнях учительок). Кураторія обіцяла дирекції приміщення в будинку дух. семінарії, в крилі від Сикстуської вулиці, з котрого мало уступитися поміщене там польське військо. І дійсно віддано дирекції курсів деякі салі, одначе військо і досі не уступилося з будинку, хоч за тим побивався у Варшаві папський нунцій, котрого й архиеп. Більчевскі підчас побуту у Варшаві запевняв, що польське військо вже опорожнило будинок духовної семінарії. Тимчасом варшавське міністерство внут. справ призначило iure caduco будинок духовної семінарії міністерству почт і телеграфів і шкільна кураторія опинилася знов у такім положенню, що українські семінарійні курси і обох шкіл вправ не могли досі найти повного приміщення всіх кляс, канцелярії, конференційної салі, кабінетів і т. п., а хоч варшавське міністерство, як зачуваємо, залишило думку загарбання будинку духовної семінарії на приміщення почти, то сеї думки держиться уперто тутешній директор почт, бажаючи в семінарійнім будинку мати для себе просторе приватне мешкання. Сьогодня (1 вересня) починається вже шкільний рік богослуженням для молодіжи, а в суботу малаб розпочатися шкільна наука. А тим часом семінарійні коедукаційні курси ще висять з канцелярією дирекції в будинку в ул. Ісаковича, а вписи до хлопячої і дівочої школи вправ переводжено вже вчера в будинку духовної семінарії.

Але який страшний вид на сором усьому культурному світови представляє се приміщення! Годилось би, щоби п. Куратор в товаристві візитатора, санітарного референта і начальника народного шкільництва особисто потрудився до сеї школи і наглядно переконався, що все, що в тім напрямі зроблено, се хиба на глум та на сором усяким вимогам гигієни, педагогіки, етики і простого, здорового розуму.

Вхід до тих шкільних кляс, котрим мають переходити малі діти, хлопці і дівчата, кандидати й кандидатки, учителі й учительки, веде з Сикстуської вулиці брамою, а опісля сходами на ліво на 1 ий поверх, на коритар, котрим вештаються жовніри. Орієнтаційних таблиць і написів нема ніяких, так що не тільки діти, але й старші люде мусять блукатися, бо жовніри в почуванню вищої культури вивіски поздирали, а натомісць полишили на стінах коло сходів порнографічні простацтва на соблазнь і сором!

На 1-ім поверсі містяться кляси, призначені для шкільної науки, обдерті, занехлюєні до огидности. В тім самім коридорі лівобіч від кляс міститься виходок, до котрого ходять жовніри. Він призначений також для дітей і для дівчат!! Запрошуємо всіх, що бажають пересвідчитися про се приміщення українських семінарійних коедукаційних курсів і обох шкіл вправ (хлопячої і дівочої), в передовсім шкільну Кураторію з візитатором, санітарним референтом і начальником народнього шкільництва, всіх педагогів і родичів, щоби особисто приглянулися всьому тому і переконалися, чи в таких обставинах може відбуватися шкільна наука і чи шкільна молодіж в прямій стичности з жовнірством може виховуватися морально. Слід також поробити старання, щоби з нагоди т. зв. „східних торгів" чужинцям, а особливо кореспондентам світової преси зарепрезентувати це приміщення для української школи.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З польських справ.

Нота в справі Східної Галичини.

До „Н. фр. Пр." доносять з Парижа, що польський уряд доручив послам акредитованих у Варшаві держав ноту, в якій просить о негайне управильнення правного стану Східної Галичини. Польський уряд вказує на близькі вибори до польського сойму і додає, що польська публична опінія не допустить до того, щоби Східну Галичину при тій нагоді вилучено. Згадана нота подає також проєкт автономічного статута, яким польський уряд хоче ущасливити Східну Галичину.

Польські часописи, які подають цю відомість за „Н. фр. Пр." обурюються на те, що уряд не вважає за відповідне інформувати польську пресу про такі важні кроки безпосередно.

Премієр Новак і Жиди.

Співробітник „Наєр Гайнт" звернувся до польського премієра Новака з просьбою о інтервю, яке йому було уділене. Співробітник Гайнту" замітив:

П. Президент в свойому експозе говорив про рівноуправнення національних меншостейв Польщі, в який спосіб задумує уряд п. премієра здійснити ті постуляти, особливо, о скільки ходить о відношення до Жидів. Чи уряд задумує узгляднити постуляти жидівського населення а коли так, то в який спосіб.

На це відповів премієр Новак: До здійснення тих постулятів прямує уряд двома дорогами: позитивно і негативно. Негативно через уникання всяких актів вимкових, якіб могли трактувати національні меншости відмінно. Позитивна дорога обіймає улегчення плекання індивідуальних окремішностей польських горожан непольської національности, чого ті останні можуть домагатися на основі конституції і договору про національні меншости. Остання децизія западе в соймі, в якому посли національних меншостей матимуть нічим незвязану свободу висловити свою думку. Закони в справі шкільництва готовляться.

К о р е с п о н д е н т: Чи відомо п. президентови, що Жиди у Східній Галичині є сильно занепокоєні чуткою, будьтоби урядовий проєкт автономії для Східної Галичини передбачував тільки два катастри, що **м о ж е п о т я г т и з а с о б о ю т е, щ о с х і д н о - г а л и ц ь к і Ж и д и в п и ш у т ь с я н а у к р а ї н с ь к и й к а т а с т е р.**

Н о в а к: Уряд задумує відповідно змінити проєкт. Справа самоуправних уладжень находиться під теперішню пору в підготовній стадії: важко тепер говорити про окремі точки проєкту, які щойно в звязку з дефінітивною формою проєкту наберуть властивого значіння. Уряд, вірний своїй програмі не задумує підіймати ніяких постанов, котріб ішли проти слушних постулятів жидівського народу. Розуміється, що й тут останнє слово матиме сойм.

К о р е с п о н д е н т: Відомі п. президентови антижидівські ексцеси, які мали місце 2. серпня на Горішньому Шлеську:

Н о в а к: Ексцеси мали апровізаційний підклад. Горішньо-шлеські власти видали енергічні зарядження в ціли охорони жидівського населення.

Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

„Отаман Зелений".

Сучасний роман Клима Поліщука. Львів Книга 1922. р.

II.

Минули ті давні добрі часи, коли автор історичного твору перше вніж писати його, мусів потратити багато часу над підготовчою працею по збиранню для своеї теми історичних документів, мемуарів, історичних студій, народніх переказів, пісень і т. и.; студіювання цього матеріялу, студіювання того осередка, з якого вийшов головний герой майбутнього твору, того осередка, в якому він жив, з яким була звязана вся його праця, вся діяльність мусить бути першим кроком в творчій роботі письменника; далі наступає момент згармонізування життя, діяльности дієвих осіб, розвитку цілих подій із власним світоглядом, так сказати перетравлення всього матеріялу та його перетворення в ляборaторії власного духа автора; нарешті переведення всіх подій, всіх ситуацій, суб'єктивного життя кожної дієвої особи окремо і в їх спільній діяльности через ідейний світ автора в його найголовнійших поетичних рефлексіях і тенденції до цілого твору так би мовити через с и м в о л і з а ц і ю фільософічно-художніх концепцій поета у відношенню до реального світа, а також через призму власної творчої фантазії та свого індивідуального поетичного стилю. Лише після такого процесу одухотворення історичних фактів, подій, героїв автор описує їх в тій чи иншій формі поетичного зображення. Так писав Шевченко свою поему „Гайдамаки", так писав Куліш свої історичні повісти і драми, так писав Л Толстой свій роман „Война и мир", так нарешті писав П. Мирний свою повість „Хиба ревуть воли".

В подібній ляборaторійно художній праці твори пишуться не одно „літо й осінь", а пишуть роками, а може в десятками років, як писав свій твір Л. Толстой. На жаль, видно ті часи минулися, як „все йде, все минає"... і в літературній практиці теперішніх часів, як і все инше для багатьох „модерних" поетів, зробилися зайвим забобоном, з яким можна і не рахуватися.

Не рахувався з цим забобоном і Клим Поліщук. Документами для його романа були чутки та випадкові, газетні повідомлення про діяльність Зеленого. Через те в ньому так мало справжніх історичних та реальних фактів, а більше фактів зі своєї власної фантазії. За те джерела під руками автора „Отамана Зеленого" були і одним із найбільших джерел був твір російського (на жаль!) письменника Леоніда Андреєва „Сашка Жегулев"*).

*) Собр-Соч. Леонида Андреева, видавництво Маркса, т. 5, 1913 р.

Правда, цей твір Андреєва високо художний, поетичний і в свій час (1912 р.) був надзвичайно популярний. Написаний по свіжих слідах діяльности sui generis опришка Савицького, що оперував на Лівоб. Україні, він відбиває в собі найкращі й найбільш поетичні риси сього молодого, учня старших клясів реальної школи, розбійника-ідеаліста, яким він був у свойому життю і яким він залишився і під пером такого оригінального художника і етиміста-лірика, яким вважається Андреєв у всіх своїх творах.

Під безоглядний вплив цього твору і попав „Отаман Зелений" в руках Клима Поліщука.

Сюжет роману Андреєва „Сашка Жегулев" розпадається на дві частині: в першій частині автор надзвичайно поетичними фарбами розповідає про дитячі й шкільні роки С а ш і Н о в і к о в а і глибоко психольогічні, я би сказав містичні відносини його до матері й навпаки, крім того в цій частині поет змальовує знакомство Саші із своїми майбутніми товаришами по праці і вплив одного із них (Колєснікова) на підготовчі моменти в душі Саші та розвиток їх до свідомого рішучого кроку йти в розбійники з причин виключно ідейних. Моментом уходане Саші Новікова, але вже С а ш і Ж е г у л ь о в а, ця перша частина закінчується.

Поет проводить яскраву тенденцію ідеї месіянізму, носителем якої стає Саша. Ідея понести на Голготу страждань свою чисту душу за гріхи цілого народа, понести з вірою в правоту свого діла і в боротьбі та в страждáннях вмерти і цим іскупити увесь тягар, всі нещастя попереднього життя є найголовнійша рефлексія поета в першій частині його роману і символом цеї рефлексії під впливом Колєснікова стає молодий гімназіяст Саша.

„Кто я?" каже Саша. „Правда, мнѣ девятнадцать лѣт, и у нас было воспитаніе такое, и я... Иногда я себя чувствую мальчиком, а т о в д р у г т а к с т а р, с л о в н о м н ѣ с т о л ѣ т и у м е н я н е ч е р н ы е г л а з а, а с ѣ р ы е. Усталость какая то... Оттуда усталость, когда я еще не работал?"

На це Колєсніков врочисто відповідає:

— Народ, Саша, работал. Его трудом ты и утомися.

— А тоска, Василий?

— Его тоскою тоскуеш, мальчик! Я уже не говорю про теперешнее, ему еще будет суд! — а сколько позади — то печали да слез, да муки, того этого, мученической...

В дальшій розмові Саша каже: „Ничего я не сдѣлал, правда, а чувствую иногда так, будто волочится за мною грѣх, хватает за ноги, присасывается к сердцу! Ничего еще не сдѣлал, а совѣсть мучит.

— И грѣх не твой, того-этого. И грѣх позади.

— А если грѣх позади, то как же я могу быть чист!..

— Вздор! Ты чист. Недаром же я тебя как ягненочка, того-этого

Людовці за відложенням виборів.

У вступній статті останнього „Курєра Цодзенного“ говориться про те, що з огляду на цілий ряд завдань, які має перед собою теперішний польський сойм, а в першу чергу на евентуальні комплікації зі справою Східної Галичини, треба відложити вибори.

Совітська Росія.

Совітський рубль.

21. серпня совітський державний банк затвердив отсі ціни на заграничну валюту:

1 фунт стерлінгів —	10,900.000	руб.
1 амер. доляр —	2,400.000	„
1 канадійський дол.	2,200.000	„
1 французький фр.	200 000	„
1 „ „ зол.	450 000	„
1 шведська корона —	600.000	„
100 німецьких марок	400.000	„
100 польських марок	35.000	„
100 естонських марок	500.000	„
100 лотишських марок	800.0 0	„
10 рублів золотом	12,000.000	„
1 золотник золота в штабках —	4,800.000	„
1 зол. плятини в штаб.	16,000.000	„
1 „ срібла „	125.000	„
1 руб. банкового сріб.	500.000	„
1 „ розмінного „	200.000	„

Франція і большевики.

Париські „Последніє Новості“ подають, що крімЕрріо в совітську Росію іде б. міністр Люшер.

25. серпня виїхала в Москву група французьких фінансістів з Лєлі на чолі.

Один з більших французьких банків набув у большевиків 4.8000 кг. плятини, платячи по 38.000 фр. за кг. З цеї суми 8,000.000 франків піде на обнову копалень плятини.

Большевики і Естонія.

Большевики запропонували естонському правительству обміняти засуджених у Москві членів естонської комісії на комуністів, засуджених в Ревлю на розстріл.

Підпільна діяльність.

Білгородське „Новоє Время“ подає, що в Калузі монархістична організація убила предсідника місцевого совдепу. Убийця арештований.

В Харкові красноармейці убили начальника ґарнізона Лебедєва підчас візитації казарм кавалерійського полку.

В Грознім впав жертвою атентату совітський ділач на полі нафтового промислу Каханов.

Троцький про совітську політику.

До польської преси подають з Харкова, що Троцький в розмові з представником італійської преси заявив, що всесвітня революція на його думку вибухне нескоро. Всі надії на революцію в недалекій будучині показалися безосновними: і російський пролєтаріят і пролєтаріят світа показався за мало підготованим для зміни капіталістичного устрою шляхом революції. На думку Троцького і капіталізм показався неприготованим для реорганізації економічного і політичного життя при витворених умовинах і на ділі капіталізм збанкрутував, заки дозріла соціялістична система. І саме в банкроцтві капіталізму і незрілости соціялізму коріняться всі труднощі, які переживає Европа.

На питання представника преси — чи совіти задумують змінити свій курс після невдач в Ґенуї і Гаазі, Троцький заявив, що останеться дотеперішний курс: совіти не підуть на ліво і не залишуть нової економічної політики, яка показалася необхідною для піддержки рівноваги між державним і селянським хазяйством. Совіти не пійдуть і на право, бо почуваються доволі сильними, щоби опертися у кождій хвилі на тривкі державні елєменти. Відносно західних держав, так совіти готові війти з ними в такі відношення, які можуть принести обосторонні користи, і вони будуть спиратися на холодний рахунок.

Виключення з комуністичної партії за шлюб в церкві.

Московська „Правда“ подає, що губерньська контрольна комісія тверської організації рішила виключити з комуністичної партії як „некомуністичний елємент“ за вінчання в церкві цілу низку комуністів на видних становищах. „Замітна річ, пише „Правда“, що всі виключені не бачуть в своїм поступку провини і пояснюють свою участь в релігійнім обряді як „глупу формальність для батьків жінки“, або „уступаючи перед сльозами перестарілого батька“. Йдучи в церкву для виповнення „глупої формальности“, вони всі гарно тямили про батьків жінки, про свойого батька, про своє вдовілля. Забули тільки... партію. А для тих, що забули партію, нема місця в партії“.

Дописи з краю.

Косівщина.

Брак кооперативного центра.

Від року починають основувати в косівськім повіті кооперативи. Повстало кілька кооператив, але вони дуже пиняво розвиваються. Причина в тім, що в самім Косові як повітовім місті нема інституції, яка булаб розсадником кооперативної думки в повіті. Вправді в марті ц. р. зорганізувався був в Косові повітовий комітет організації кооператив, однак на жаль цей комітет дотепер є нечинний. Двічи скликувалось цей комітет на наради і двічи він не сходився. Нема в Косові кооперативи, що моглаб і хотіла бути прибіжищем кооперативної ідеї.

Була колись в Косові дуже поважна інституція „Народна Каса“. Нині вона спить сном блаженних а її управі мабуть не залежить на тім, щоб її урухомити. Замісць того, щоб так поважну інституцію як „Народна Каса“ відновити та оживити, деякі її бувші директори основували в Косові „Гуцульський Базар“. Гарна назва, але не гарна робота розбивати і так слабі сили. Можливо, що комусь з ініціяторів основання нової кооперативи ходило о посаду або о заспокоєння власних амбіцій, але колиб ті самі панове мали намір щиро працювати, то вложивши тепер трохи праці около відновлення „Народної Каси“ в Косові, малиб у ній далеко краще поле до попису.

Взагалі брак солідної кооперативи в Косові даєсь болючо відчувати. Хто дивиться на справу безсторонно і знає добре відносини в повіті і в самім Косові, мусить признати, що одинокий вихід з теперішного занепаду є такий, що лише „Народну Касу“ треба привернути до життя а вона через свою давну справу і поважне число членів зможе як слід відіграти ролю повітового кооперативного центра. Крайна пора взятись до цього необхідного діла.

РІЖНІ ВІСТИ.

Уступлення воєводи Юристовського?

У Львові кружляє вістка про близьке уступлення станиславівського воєводи п. Юристовського. Наслідником його мав би бути по всякій правдоподібности б. намісник Галичини п. Міхал Бобжиньскі.

Заворушення в Ірляндії.

Аг. Аваса доносить з Дебліна, що відділ національних військ, який йшов з Кілерглен до Трел впав кількакратно в засідку. Вбито двох старшин і одного жовніра. Одного старшину ранено.

За наслідника Ратенава.

„Н. В. Абендбл.“ доносить з Берліна: На питання в справі обсадження теки міністра закордонних справ, котрого аґенди веде від часу вбивства Ратенава канцлєр Вірт, заявляють з міродатних жерел, що канцлєр буде на далі вести ті справи. Сейчасового обсадження цего становища домагається вперто великий німецький промисл, а в першу чергу орган Штіннеса. „Д. Альґ. Цтг.“

„Тан“ в обороні Турків.

„Тан“ обговорюючи грецько-турецьку війну пише м. и., що коли Франція домагається прискорити переговори в справі мира, то не робить цего з наміром експльоатації мира. Турки мають право відібрати втрачену територію і є в силі це зробити.

среди цѣлаго стада выбрал. Нѣт на тебѣ ни пятнишка. И что иконка у тебя над кроватью — молчи! и это хорошо. Сам не вірю, а чтоб ты вѣрил, хочу. А что грѣх на тебѣ отцов, так искупи! Искупи Саша!...

...Изступленно кричал Колесников:

— Искупи Саша!

Он широким взмахом обвел рукою тьму:

— Смотри вот твоя земля, плачет вона в темнотѣ. Брось гордых, смирись, как я смирился, Саша, ея горьким хлібом покормись, ея грѣхом согрѣши, ея слезами, того-этого, омойся!

За кілька днів до відходу з дому так Саша мучився, що покидає свою матір:... „Как же она будет потом, когда он уйдет на всегда? Мать, мать! Одна ты и здѣсь можеш научить меня, когда о твоей душѣ состязаются жизнь и смерть. Мать, мать! На крови твоего сына созидається храм будущаго — раскрой же мнѣ серце твоей чудесной властью и благослови на смерть. Мать, Мать! И отвѣтила мать: „Ти же радовал меня сын? Порадуй и теперь. А когда пойдеш на муку, пойду и я с тобою; и не смѣеш ты крупинки горя отнять от меня в ней твое прощеніе, в ней жизнь твоя и моя. Развѣ ты не знаеш: кого любит мать, того любит и Бог! Радуй же, пока не настала мука“ (72).

Після того при зустрічі з Колесніковим так йому говорив:

— ...Знай, что... зовеш меня не ты, у тебя и голоса такого нѣт, — а... народ... И если это сон..., то не ты его навѣял, а народ...

— Но я отдам ему все, что имѣю: чистоту. С гордостью скажу тебѣ, Василій, что я чист... Если и есть грѣх, то не мой, и с тѣм иду, чтобы его сложить... Что будет, я не знаю. Но я люблю тѣх, к кому иду, и вѣрю... в правду. И если даже только то удастся мнѣ сдѣлать, чтоби честно умереть, тои тогда я буду счастлив. Не может быть, чтоби безплодною осталась моя крестная смерть! Не может быть, клянусь тебѣ, Василій, всея правдой, какая есть на землѣ... (74).

Цим словам і ідеї Андреєва відповідають такі тлова і анальоґічні ідеї в романі К. Поліщука:

„Чудный якись був він: завжди сумний, замислений, поважний, наче старий. Не любив він тих забав, якими бавилися його ровесники. Було забереться десь у коноплі, насипле там невеличку могилку, поставить на ній маленького хрестика з лободи і молиться до нього...

Раз мати взяла його за руку і сказала:

— Що ти робиш дитино?...

Він залякано відповів:

— Голготу мамо!... (6).

Перед відходом на повстання, так як і Саша перед відходом на розбій, Данило мучився анальоґічними думками навіть вкладав їх в однакові фрази:

„Найбільш болючою думкою було те, що буде тоді, коли селянство знов буде позбавлене своїх прав... (у Андреєва це місце: „И одною из самых мучительных мыслей была та: как держат себя...“ (72)

Мучився від цього день і ніч, не їв і не спав майже. Одного разу пішов до матері і сказав: Мамо! Не сила моя бути так далі! Благословіть за селянську волю встати!“

— Тиж уже вставав раз! Заспокойся і сиди тихо, бо як, не дай Боже, згинеш де, то що я тоді в світі Божому робитиму сама?...— заголосила мати.

І затих він і замкнувся в себе. На самоті, як молитву святу, думав про себе: „Для свого народу все віддам! Віддам йому свій розум, душу, серце, молодість, силу і всі свої надії. Піду на згубу... Зітру на порох все, що тільки поневолює нас, власною рукою душитиму гнобителів!... Боже великий, коли це не гріх, так поможи мені!...“ (71—72).

Коли вмирав Данило, промовляв до своїх товаришів:

— Від колиски знаю. Сам від народу. Повстав і виріс з ґрунтів чорноземних. Слухав колискову під копою. Перші слова мої на свіжій, пекучій, родимійріллі. Гречкосій батько мій. Притаманний син землі, як я, син віри...

— Чую... Знаю... — Не треба буде вже нам довго шукати, чого так безнадійно шукали... Я вже знайшов для вас...

— Віра!...

— Знаю, що досить з вас одної щирости моєї:

Від колиски для вас і до могили ваш...

. . . .

— Одинокі наші могили і хрести мовчазними свідками перед усім світом...

— Будуть свідчити про славу Вашого Терпіння, як я зараз свідчу про силу своєї нової віри у вашу гречкосійську непоборність.

. . . .

— Знаю гріхи і причини їх повстання.— Таке сумне приречення Бога. — Коли, повні горя, ваші серця вивітрювалися по безконечних арештанських етапах і в понурих стінах московських касарень зраджував язик рідній мові, — тоді витворився тип раба і хама, підлість якого мусить навчити вас боротися із ним...

. . . .

— Ніякого знаку, крім зорі, нової віри, яка освітить шлях боротьби народа гречкосія... Від духа повстав з перед віків і з духом запанує на віки... Знаю, що скоро годинник світовий вибє дванадцяту годину вашої ночі і ви встанете до третіх півнів, щоб на ранох прийти до влади із своєю новою вірою...

. . . .

— Заки так станеться, спокутуйте терпеливо решту гріхів своїх прадідів. (137—138).

(Продовження буде.)

Штіннес творять ґазетний трест.

„Н. В. Абендбл." доносить з Берліна, що Штіннес купив другий великий денник „Теґліхе Рундшав". Цей денник був дотепер власністю німецької людової партії. Одержить він тепер німецько-національну закраску.

Французи не беруть участи в акції Кемалістів.

Аг. Аваса доносить з Атен, що міністерство закордонних справ дементує донесения преси про участь французьких офіцирів в воєнній акції Кемалістів проти Греків.

Успіхи Кемалістів.

Аг. Аваса доносить з Анґори, що турецька кавалєрія здобула після завзятих боїв місто Ескі Шеґір. Турецька армія пішла вперед на 70 км. в глибину краю.

Поворот Парментьє.

Пат. доносить з Парижа, що директор департаменту міністерства фінансів Парментіє повернув з Америки і відбув негайно конференцію з міністром фінансів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Справа Австрії.

Рим. (ПАТ). Трібуна пише, що Росіні і Шілер конферували в цїли усталення способу виплати 70 міліонів для Австрії, котрі мається ужити для створення емісійного банку і в цїли усталення поділу виплат ратами. Виплата зачету в висоті 15 до 20 міліонів має бути правдоподібна. Перед рішенням Ради Союза Народів в справі Австрії немає мови про економічну італійсько-австрійську унію.

Женева (ПАТ). Рада Союза Народів поручила фінансовому комітетови наново розглянути положення Австрії. В середу Рада вислухає експозе австрійських делеґатів.

Рим. (ПАТ.) Переговори між мін. скарбу Параторе й австрійським дел. Шілером не дали досі ніякого висліду.

Париж. (ПАТ). (В. К Б.). Австрійський міністер загр. справ в інтервю з женевським представником Кабльограму заявив, що апель Австрії до С. Народів, є її останній крок на шляху ратунку. Коли би і тепер поміч завела, не найдеться в Австрії правительство, котре взяло би відповідальність за комплікації, які можуть повстати з цього не лише в Австрії, але і в наддунайській Европі.

Рим. (Пат.). Тому, що проєкт митної унії з Австрією розбився наслідком фінансових, економічних і політичних труднощів, рішено дати австрійському емісійному банкови позичку 20 міліонів лірів безпроволочно, а крім цього 50 міл. в місячних ратах по 10 міліонів. Мається також заключити торговельний договір, в справі котрого вже йдуть переговори.

Недуга Де Валери.

Париж. (ПАТ.) По донесенням льондонських часописів з Дебліна, Де Валєра тяжко недужий є в сколиці Корку.

Рада С. Народів.

Женева. (ПАТ.) В пятницю Рада С. Народів розглядала справу адміністрації долиш. Висли. Польща відкликалася до С Народів від рішення в цій справі в. комісаря Гакінга, яке віддає адміністрацію пристаневій раді. На внесення справоздавця Іші, Рада С. Народів затвердила рішення в. комісаря Гакінга відносно правної сторони і переказала управильнення практичної сторони переговорам між Польщею і гданською пристаневою радою.

Турецька офензива.

Анґора. (ПАТ.) Греки старалися перейти ріку Меандер, але їх відкинено. Сильна діяльність турецької артилєрії на всіх відтинках.

Брендбері їде до Льондона

Льондон. (ПАТ.) „Таймс" пишуть, що Брендбері приїздить нині до Льондона, щоби зложити звіт із нарад комісії відшкодовань.

Гостина сербського короля у Масрика.

Прага. (ПАТ.) ЧПБ. Король Олександер відвідав приватно през. Масарика в його літній резиденції в Ляна. По конференції відбулося снідання в тісному крузі. Крім кор. пари взяли участь лише през. мін. Бенеш і Янковіч.

Совітсько-американські переговори.

Вашінґтон. ПАТ.) Переговори амер. правительства з совітами в справі вислання до Росії комісії Зед. Держав для розглянення положення можна уважати покінченими.

В справі студій над ткацьким промислом.

Останніми часами замітний є у нас нахил до економічних студій. Декуди бачимо початки ініціятиви торговельно промислового характеру, а частинно і більші успіхи. Одначе не достає нам обдуманої систематичної і плянової праці на дальшу мету. Більшість одиниць промишляє на власну руку. При добрій волі і відповідному приготованню моглиб вони розпочати більше реальну і трівку працю. Попри недостачу своєрідних зразків і проб та необзнакомлення з працею у чужих народів, одною з головних причин є недостача фахово образованих одиниць на полі промислу. Невелике число інжинерів, розсіяне по краю і еміграції, провівши більшу частину життя при бюровій праці і нею заняте, не маючи відповідних капіталів і других середників, без помочи загалу, не в силі заініціювати на більшу скалю двигнення промислового життя нашої країни. В західних краях велику ролю в промисловому життю відіграють одиниці в середно висшим технічним образуванням, котрі попри теоретичні відомости, вже в часі студій є практично достаточно до тої праці приготовані. Людей тої категорії у нашій суспільности є дуже мало, головно недостає нам техніків будівництва, промислу керамічного, машинового, хемічного і т. д., а передовсім текстильного.

А праця жде нас велика, тому мусимо заздалегідь до неї приготовитись! Оставляючи другим фаховцям справи инших галузей промислу, бажаю при надходячому новому шкільному році звернути увагу інтересованих на студії в промислі ткацькім, зовсім у нас занедбанім.

Істнуюча від кількох десяток літ т. зв. висша школа „Інститут научний для промислу волокняного в Берні" (Höhere Lehranstalt für Textil industrie Brünn) обходила ще перед війною двайцятьпятьлітний ювилей свойого істнування. Поміж прибувшими на свято делєгатами, як також в пропамятнім списі студентів — бачилося синів далеких земель сходу, як: Китайців, Арабів, Японців, Австралійців, не згадуючи про велике число Болгарів, Сербів і т. д., не було однак ані одного Українця, хочби на однім з численних низших відділів інституту. А школа ця була одна з перших в Австрії. Цю недостачу повинні ми направити нині, тимбільше, що багато з абітурієнтів не може користати зі студій на рідній землі. Кінчаючи інститут, можуть легко одержати хосенні місця в промислі чужім, або творити власний. Тип школи середно-висший. Наука відбувається способом економічним, є піддержувана працями в лябораторіях і робітнях практичних, а до кращого зрозуміння її потрібна (не конечна) практика відбута в ткальні, прядільні, або апретурі, залежно яку галузь бажається студіювати. Зазначу, що звичайними слухачами можуть бути також абсольвенти учительських семинарів.

Для тих, котрі не мають матури (гімназія, реальна, семинар), наука триває чотири, для матуристів два роки і ділиться на відділи технічний і хемічний. Більша часть слухачів студіює відділ механічно технічний, який дає ширше знання і підставу до самостійної праці. В р. 1913/14 виготовлено плян переміни Інституту на висшу школу інжинерів ткацтва. Однак Чехи не перевели мабуть того пляну в життя і школа просперує по давному пляні.

Бажаючим посвятитись висшим студіям над промислом ткацьким, звертаю увагу на істновання висшої школи ткацтва в Бельгії (l'école supérieure des textiles à Verviers Belgique), котрої абсольвенти одержують звання інжінер в будови ткацьких машин і промислу. Наука триває чотири згл. чотири і пів року, відбувається в мові французькій і є безплатна.

Близші інформації може дати автор цих стрічок.

М. Кожушко
технічне Бюро „Текстиль"
Рава руська.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

По вакаціях.

Ти вертаєш із села до шкіл, дорога українська молодіже!

Кінчиться радісна вакаційна пора і відпочинок, минула воля і треба підняти наново тягар обовязку. Вулиці міст переповнені гамором і сміхом. Молодь вносить свіжість і рух в безсилі артерії міського життя. І мені хотілось би сказати якесь щире слово, кинути молоді на новий шлях якийсь привіт, не конвенансовий, не шабльоновий а щирий і сердечний, що плив би з глибини душі...

Бо і мені дорогі вакаційні спомини. Бо так любо згадувати ті часи, коли я за собою лишав сільську хатину і йшов на зустріч таємничости міста...

Падали перші пожовклі листки, стелилося осіннє павутиння... на полях мерехкотіли останні копи пшениці — як зорі... З широких піль віяло передосіннім холодом і смутком... Осіннє сонце цілувало своїм промінням наші молодечі, буйні голови... Ми покидали села, ми вертали до шкіл повні віри й надії в краще майбутнє. Ми мріяли, що здобудемо весь світ, що станемо на верхівях щастя і слави...

Минули роки...

Богато мрій розвіялося як сон... Богато надій розгублено на дорозі житття.

І ви, що вертаєте сьогодня до міст, глянете колись у вічі дійсности життя. І вам доля призначить немало боротьби і розчарування. І ви сьогодня йдете навмання на зустріч життю із питанням на устах: „Є в життю щастя і краса, чи нема їх?".

Хто з вас міцний, той побідить, хто з вас відважний — той переможе, хто з вас витревалий в шуканню — той найде все, чого шукає...

Щастя — це дрібне золото, змішане із землею, закрите в камяній скелі. І ви молоді найдете його, коли вумієте бути міцними каменярами, що скелі розбивають... Міцні мязи і дужу віру мусить мати той, хто добуває золото. Хто не вірить у свої сили, той не зможе підняти молота, а хто віруючий і сильний, тому й оден удар не пропаде марно.

І не питайте ви молоді, чи в життю є краса: Життя, ані гарне, ані жорстоке. Воно так як безбарвне тло, на якому мистець має сам малювати візії власного духа, вичаровувати красу своєї душі. У кого є сила і хист — той на безбарвному тлі нарисує чудові картини, а хто без хисту і сил — тому останеться сіре тло, марне, нецікаве. Як ви сильні і талановиті — то значить ви щасливі.

Богато труду і злиднів чекає наших наймолодших в тому році, але хто хоче побідити, мусить боротися.

Ніхто не сміє спинитися на половині дороги. Бо хто спиниться, цей уже впав другим, міцнійшим під ноги.

Українська молоді, ти переживаєш добу бурі... Зруйновано старих ідолів і не найдено нових. Молодь зійшла з утертих шляхів і хоче мандрувати невтоптаними стежками...

У нас, на жаль, богато таких, що не знають, де „мій дом, мій храм". Переведено переоцінку цінностей — і обезцінено всі цінности старі, а не створено нових. Душа молоді бродить серед темряви шукань і несвідомости...

Але ви, молоді, найдете себе!

Ви зрозумієте, що в добу, коли важиться доля міліонів, нам не вільно бути на бездорожах. В хвилі, коли весь нарід находиться в стані боротьби, між молодю не буде дезертирів. В шуканню нових цінностей, ми мусимо собі сказати: „Все, що служить справі народу, є святе і цінне, все, що шкодить її — є безвартісне. Всі цінности, всіх проявів життя ми мусимо звести до одного бажання, до одного слова „воля".

Мусимо створити релігію волі, культ щастя народу. Все инше є марним маячінням недужих і втомлених. Воля — ось наш шлях, воля, ось наш храм, воля, ось наш престол...

На нашу молодь звернений зір України, в нашій молоді наше майбутнє. Старші наші глядять в могилу, ми дивимося в життя! Старші покоління охляли в боротьбі, а ми мусимо заповнити їх ряди і довершити діло тих, що його початок освятили своєю кровю. Нас наймолодших жде більший тягар боротьби, як наших батьків — але нам доля призначить і радість побіди.

І ті, що переступають перший раз шкільний поріг, хай запалять серця любовю народу, а кому призначено вести молодь до світла, хай знає, що і найбільше загально-людський зміст може виявитись лиш у національній формі.

Обезцінення національного, це обезцінення загально людського. Хто голосить вам инші правди, той брехливий пророк. А хто з вас вірить, що можна покинути низини і злинути у підхмарні сфери, де нема боротьби, де нема народу, той змарніє як цвіт, що не запустив коріння у землю, а виріс на високій скелі камяній і безводній. Хто схоче стояти самотний поза народом, той почує пустиню в душі, порожню і пекучу, де не живе радість і щастя не вітає. Бо не в силі лист жити весною, відірвавшися від дерева, бо не зможе жити молода душа відірвана від збірної душі народу. А збірна душа нашії напружена, як тятива лука, в одному, великому бажанню — волі. Ми молоді! Тож будьмо стрілами народнього лука, будьмо лицарями волі, а все инше буде нам дане. В осягненню волі кождий шлях добрий, коли веде до мети. Раб не має вибору! А хто, хоч молодий, уже схилився, нехай устане, а хто заблукав, нехай вернеться і шукає дороги. Не помиляється лиш той, хто нічого не творить, не блудять лиш ті, що стоять на місці. Ті слова я хотів сказати вам, молоді товариші, на порозі нового шкільного року. Я хотів сказати тому, бо знаю, що вся молодь бореться в тенетах суперечностей; що дня падуть тисячі кличів противних собі і всі вони трафляють до серця молодого. Кожда нова книжка, кождий новий твір, кожда свіжа розмова хвилює

рівновагу молодих душ. А молодь нехай тямить одно: Все розуміти, не всьому покорятися, до всіх кличів дослухуватися, а себе не згубити, всіх пророків слухати, а вірити лиш голосови своєї душі, рідної землі і голосу могил тих, що боролись за волю!

Щастя і успіху бажаємо з новим роком нашим наймолодшим!

Чмелик.

НОВИНКИ.

— **Замордовання агента поліції.** „Chwila" доносить, що недалеко Болехівського моста в Стрию замордовано поліційного агента. Хто замордував невідомо.

— **Ще один війт убитий.** „Dziennik Ludowy" доносить, що окрім випадку замордовання війта в Дулібах, пов. Стрий, також в селі Підгірці в Стрийщині невідома рука застрілила війта Яна Скуру. Подаючи цю новинку „Dziennik Ludowy" коментує, що убивство виконала організація політична тому, що ті війти підписали протест проти автономії Східної Галичини. Поліція доказує, що там ділали емісарі уряду Петрушевича, який хоче в краю викликати ірляндські настрої. На думку редакції, арештовання у Львові стоять також у звязку з цею справою, „Chwila" поміщує допись із Стрия, що згаданих війтів замордовано за участь у виборах до окружної виборчої Комісії.

— **Залізнича катастрофа.** Недалеко Устрик під Хировом з невідомих причин наступила катастрофа потягу, наслідком якої одна особа була ранена. Виявилось, що шини на тому місці були знищені, відчого вагони вискочили поза залізничий шлях.

— **Грозять терором!** Нам пишуть: В Долині перед трома тижнями явився у місцевого пароха Величковського секретар воєвідства при Старостві Гурнісєвіч і жадав урядово, щоби парох користуючися своїм авторітетом, вплинув на українську „боюфку" не нищити місцевих Поляків. Сього року згоріли три стодоли місцевих Поляків шовіністів, о що посуджують Поляки якусь „ukrainską bojówkę." Жадаючи сього заявив, що коли не вплине, місцеві Поляки ужиють терору проти Українців „aż do bagnetów". Два тижні по заяві, 24 м. м., вони виконали погрозу. Біля української гімназії напали якісь два незнані бандити на вертаючого вечером студента І. Мазуркевича, і один з них револьверовим вистрілом зранив його в голову. — Се наслідки заяви секретаря Староства.

„**Точність" вшехпольських інформацій.** „Курер позканьскі" в телеграмі про зїзд Ширшого Народнього Комітету подає, що участь в зїзді взяло 8 делегатів. 195 других членів Зїзду вшехпольський кореспондент зїв.

— **Арештовання в Печеніжині.** Перед місяцем, 28 VI. арештовано в Печеніжині Марію Сметанюк, яка ще й досі сидить у слідчій вязниці в Станиславові. В дома лишилося шестеро дрібних дітей в шкільним віці. Діти без ніякої опіки, бо муж згаданої жінки не знати де находиться. Печеніжинські люде оповідають, що згадану жінку побив в немилосерний спосіб жандарм Вєчорек допитуючися „де твій чолов'к". Причина арештовання невідома. Наші адвокати в Станиславові повинні би ревнійше занятися цею справою.

— **Ревізії у Львові.** Дня 1. вересня о 5. год. рано львівська поліція перевела ревізію в товаристві: „Взаїмна поміч українського учительства". Чого шукали — годі збагнути. Не найдено нічого. Так само на днях переведено ревізію в домі Романа Купчинського підчас його неприсутности і в домі А. Окпиша (у останнього сімнайцята ревізія з ряду.)

— **Передвиборчі погрози.** В с. Ковівка пов. Гусятин війт Маркушевскі грозить, що хто ухилиться від участи у виборах заплатить 50 тисяч кари.

— **Поліція гуляє!** В Стрілисках нових пов. Бібрка 27. серпня в читальні відбулися сокільські вправи членів читальні. Підчас вправ впали до читальні з вереском польські поліцаї, приказали піднести руки в гору і в ординарний спосіб лаючи присутних, перевели особисту ревізію. Поліцаї грозили карою за те, що їх не повідомлено про вправи.

Чи виїмковий стан для Українців знесено тільки на папері?

— **Відпусти в Милятині новім.** Кілька разів в Милятині новім відбуваються великі відпусти в польські і українські свята, на котрі прибуває богато і нашого народа. На ті відпусти приїзджають крім польських на жаль також і наші священики, парохи з милятинського і сусідних деканатів, полишаючи свою парохію в українські свята без відправи. Службу Божу в польськім костелі в українські свята наш священик співав зі своїм хором.

Недавно тому шан. дописувач „Громадського Вістника" згадав в однім числі про участь в такім відпусті одного львівського священика та зажадав від нього 50.000 мп. на народні цілі. Чи другі наші священики не бувають на відпустах в Милятині, до того зі своїми вірними? Чи буває там лише один львівський наш священик? — *Сусід.*

— **Szlachcic na zagrodzie.** В селі Розворянах п. Перемишль адміністратор фільварку І. Пєньонжко використовує селян в нечуваний спосіб, головно тому, що село не має власного пасовиска. За винайом пасовиска цей адміністратор каже собі орати 3 морги поля. Як тільки худоба перейде поза межу, то адміністратор накладає кару, а пасовиско оре. Цей самий шляхтич стріляв з кріса до українських студентів Коваля і Кебала за те, що купалися в ріці, а до Дмитра Філядарі, який гонив коні дорогою, стріляв з револьвера. Чи для таких панів нема влади, ані закону?

— **Жандарми бють.** В с. Дубаневичі п. Рудки було весілля в домі Антона Грабового. Підчас забави напали на безборонних жандарми, почали бити гостей і порозганявши всіх забрали в музикантів інструменти. За хабаря в сумі 2000 мп. скрипку віддано. Взагалі в тому селі жандарми не дають українському населенню спокою. В селі майже нема одного селянина, якого би жандарми не били. Що на це староство в Рудках?

— **Метрикальні містерії.** Турчанський староста Франковскі вже другий місяць не полагоджує просьби Миколи Ільницького, який старається о промислову карту. Староство відповіло письмом з дня 18. серпня, що просьба не буде полагоджена тому, що до просьби долучена метрика, писана по українськи.

— **До відома ґімназіям.** Виїмки з українського народнього письменства XIX ст. III. часть, 4 видання (на 8 клясу) печатаються і в тих днях появляться.

— **Із сільських траґедій.** В Плотичах коло Тернополя підчас забави прийшло до бійки між парубками. Тяжко поранений ножами Іван Птніса помер на місци. Поліція арештувала учасників бійки.

— **Жінка убила чоловіка.** Василь Чубатинський з Чернієва жив у незгоді із своєю жінкою Оленою. Одного дня Чубатинський вернув пяний до дому, жінка при помочи сина звязала чоловіка мотузами і сокирою замордувала його. Трупа закопала разом із сином в городі. Сусіди найшли трупа, після чого жінку і її сина арештовано.

— **Свято на Шипці.** Дня 22.—24. серпня відбувалося свято 45-літних роковин шипківських боїв, підчас котрих болгарська армія при допомозі російської розбила турецьку армію. Свято мало загально національний характер. В святі взяли участь і деякі учасники шипківських боїв.

— **Коронація румунського короля.** Румунська преса доносить, що коронація румунського короля відбудеться 15. вересня.

— **Холєра в Букарешті.** В Букарешті занотовано кілька нових випадків холери.

— **Нові збіґці з Єгипту.** Болгарський уряд дав дозвіл на прийом нової партії російських збіґців з Єгипту в числі 5000 осіб.

— **Великодушний Льойд Джордж.** Льойд Джордж продав недавно видавцям свої воєнні спомини за 100.000 фунтів стерлінгів. Англійська преса доносить, що ту суму призначив Льойд Джордж на допомогу для воєнних вдів і сиріт.

— **Овації Гінденбурґови.** Як доносять, підчас переїзду Гінденбурга через Мінхен, тамошнє населення за ініціятивою монархістів урядило йому величаву овацію. Місто було удекороване прапорами давнього цісарства, а товпа співала: „Deutschland über alles!"

— **Почтовий урядник дефравдантом.** В Медиці арештовано почтового урядника В. Ґалецкого, який викрадав доляри з америк. листів. В його помешканню найдено богато розпечатаних, недоручених листів з Америки.

— **Російська Академ'я Наук.** З Петрограду прислала до професора Попруженка в Софії просьбу, щоби він згодився бути кореспондентом цеї академії і повідомляти її про праці болгарських та російських учених в Болгарії, в области археольогії та літератури.

— **Документ траґедії нашої інтеліґенції.** До Львова доходять сумні звістки про трагічну долю члена Української Академії Наук професора М. І. Безбородько. М. І. Безбородько займав з 1920 р. в Камянецькому Українському Університеті катедру мінеральогії і петрографії. Повна руїна культурного життя в Совдепії і особисте положення професора вмусили його в кінці липня б. р. переправитись через кордон. Разом з проф. Б. через кордон переправлялись його хора (на костилях) дружина, в котрої туберкульоз бедра (наслідок залізничої катастрофи) передався на лехки, і її мати. Для лікування дружини і для наукової роботи професора конче було жити у відповідних культурних умовах. Із некультурної, дикої Совдепії Б. тікав до країн культурних, гуманних, але на своїм шляху передовсім попав в державу, обходження якої з ним стоїть життя його дружини. Як передає „Kurier Lwowski" від 26. VIII. проф. Б., висланий назад в Большевію, уже розстріляний в Винницькій Ч. К.; його дружина від тяжких умов подорожи вмерла в дорозі. Ми не хочемо вірити правдоподібности цієї звістки. Можливо проф. Б. ще живий. Але при радянських законах можливість смертельного закінчення справи, або в кожнім разі тяжкої кари — не виключена. І ніде инде як в Польщі, в Борщові, винесено цей суворий засуд проти проф. Б. По своїм переході кордону проф. Б. був доставлений в Борщів до старости Стрижовського, котрий не вважаючи на холод, відправив проф. з хорою дружиною на кордон для переправки назад. Різкий, дикий тон поводження в Борщові з професором і його дамами, нескільки не уступає самому жорстокому поводженню Ч. К. Проф. Б. не тільки не задержали на якийсь час для звичайного в таких випадках вияснення особи, не дали навіть змоги вислати повідомлень до осіб, які моглиб вияснити цю справу. І хоч проф. Б. предявив документи, що він вже відсидів недавно перед цим більш як 3 місяці в підвалі Ч. К. в Києві, і що зараз в разі висилки йому загрожує велика небезпека, — староста не вважаючи ні на що, відправив його сейчас же назад. Ні це не „назад". — Той хто зробив такий розказ не міг не знати, що, коли повертається назад якийсь робітник, він може обмежатись 2—3 місяцями арешту, а проф. Українського Університету, що вже сидів раз в підвалі, — може по поверненню зовсім вже не бути в цьому „назаді". Нехай борщівському старості байдуже до науки взагалі, нехай він недолюблює науки української зокрема — що йому до петрографії — алеж перед ним люде, поневірені нещасні люде. І він цілком спокійно, цілком свідомо віддає їх на смерть. Думаю ні один культурний громадянин зробити цього не міг би. Можливо навіть і якийсь чекист в подібних обставинах почув би голос свого людського сумління. А між тим цей прикрий випадок трапився в культурній Польщі. Ця сумна історія безумовно мусить стурбувати кожнього без огляду на національність, але для Українців вона має більш глибоке значіння. В особі проф. Безбородька українська національна культура має дуже поважного представника точних наук. І коли не ціле культурне громадянство, то принаймні українські наукові організації повинні не лишити без уваги цей випадок і можливі йому подібні. —*О.*—

— **Склад комуністичних відозв у Варшаві.** Варшавська поліція викрила склад комуністичних відозв, які належали до тайної комуністичної організації в кругах молоді. Богато осіб арештовано.

— **Нові ціни папіросів.** З днем 1. вересня ціна папіросів буде така: 100 штук „Сфінксів" 4000 мп., „Дамесів" 3500 мп., „Єгипетських" 3000 мп. „Спортів" 2000 мп. Відповідно подорожіє і тютюн.

— **Румуни будують доми.** Цего року в Румунії має бути побудовано 10 тисяч нових домів, на 5000 кімнат. В самім Букарешті побудовано 2000 домів на 35 тисяч кімнат.

— **Справлення похибки.** В ч. 149. „Гром. Вістника" була поміщена в новинках нотатка „Релігійна нетерпимість", в котрій говориться про самоволю жандарма супроти наших робітників в Микуличині. Однак через похибку зложено, що се сталося в Микулині.

— **Зривають українські відзнаки.** На днях напав польський поліціянт на студ. І. П. на залізничій стації Коршів і зірвав відзнаку (тризуб). При тім кричав, що „teraz nima Ukrainy".

— **Замордував мачуху.** В селі Щерчику пов. Рава руська мешкала вдова 63 літна Катерина Мамчур в домі пасерба. Пасерб невдоволений із своєї мачухи постановив замордувати її, щоби загарбати кілька моргів поля її власности. Дня 22. серпня в ночи злочинний тип ударив сплячу мачуху сокирою по голові, а опісля задушив її руками. Тіло убитої закопав на городі і приорав плугом цілий загін, щоби затерти сліди. Неприсутність старушки звернула увагу поліції, яка арештувала убийника. При слідстві злочинець признався до вини.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 1. вересня: американські доляри 8600—8650, одинки і двійки 8500—8550, канад. доляри 8550—8500, одинки і двійки 8350—8400, нім. марки 6·20 — 6·40, сотки 6·00—6·10, дрібні —·— —·—, леї 54·00—55·00, дрібні 53·00-54·00, чеські корони 250·00—260·00, дрібні 249·00 до 250·00, рублі 5-сотки 140—150, сотки 140—150 25-рубл. 130—140, франц. франки 750 — 780, фунти штерлін. 36.000 — 37.000, швайц. франки 1.400·00 — 1.500·00 Золото: 20-кор. 31.000—31.500, 20-фр. 29.000—29.500, 20 марківки 36·500 — 37·000, 10-рубл. [illegible] — 99.000. — Срібло: Австр. корони 600 — 620, фльорени 1450 — 1500, рублі 2450—2520. Австр. тисячки новійшої емісії 600—650, старшої емісії 1600—1650, сотки новійшої емісії 600·—650·, стар. емісії 1600·00 — 1650·00, 50-коронівки 35·00—45·00, 20-коронівки 24—28, 10-коронівки 10—14, 1-ки і 2-ки 0·40—0·50, цар. 10-ки рубл. 1·25—135·00, решта дрібних 0·70 — 0.80 думські тисячки 20·00—30·00, думські 250-рубл. 15,00 до 22·00, кар-

бовані 1·00–2·80, гривни 4·00–8·00, фунти шт. 30·000 – 31·000, дол. 5.850–5.950. 5-кор. 3850–3900, копійки 12·00–13·00, амер. доляри 7500–7600, половинки і чвертки 5.600–5.700, кан. дол. 6.400–6.500, дрібні 5.400–5.450, леї 740–750.

Рух в українських товариствах.

Руханкові філії „Сокола-Батька“, а це: в Бережанах, Будзанові, Бучачи, Винниках жовківських, Городенці, Долині, Золочеві, Калуши, Камінці струм., Коломиї, Комарні, Кутах, Клепарові, Львів II. і III., Перемишли, Раві руській, Самборі, Сокали, Станиславові, Стрию, Теребовли, Тернополи, Ходорові, Яворові і Чорткові мають протягом 14 днів донести організаційній секції „Сокола-Батька“ слідуюче:

1) Чи життя в товаристві відновлено і чи чергові загальні збори відбулися. 2) Якщо не відновлено життя, подати причину. 3) Подати склад старшини довоєнної, а якщо чергові загальні збори вже відбулися, то і склад нової. 5) Кілько членів числить Т-во і яке число є вправляючих, зглядно маючих охоту вправлятися в руханці. 6) Чи є провідник до вправ і відповідна саля до вправ. 7) Чи і які є прилади до руханкових вправ.

Всі висше вичислені філії мусять в означенім в горі речинци дети на ці питання відповідь, а то з огляду на анкету відпоручників філій, яка в місяци вересни відбудеться у Львові заходами секції організаційної „С.-Б.“

Якщо в поданих висше місцевостях трапилося би і таке, що нема ні одного члена Старшини, що міг ті інформації подати, так просимо місцевих наших провідників народніх, щоби менше-більше подали нам деякі інформації, зглядно до кого по такі інформації маємо звернутися. Цей приказ відноситься і до тих філій, котрі вже в цім році звіти свої а зглядно повідомлення про віднову сокільсько-січового життя надіслали. Філії, які вже поробили заходи в ціли скликання чергових загальних зборів, зволять про це повідомити в час секцію організаційну „С.-Б.“, котра вишле свого відпоручника з всілякими потрібними вказівками для обнови Товариства. Гаразд! — *Секція організаційна „С.-Б.“ у Львові, вул. Руська ч. 20.*

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Минулого тижня появилася у „Громадському Вістнику“ допись з Коломийщини, в якій представлено мене, як „польсько-старостинського кандидата, „процесника“ і людину, яка розщибаєтсє тільки „за грішми“, та готова навіть чортови „служити“. Згадана допись не відповідає дійсности. В імени правди і в обороні моєї чести прошу ласкаво помістити в найблизшім числі Вашої цінної часописи моє спростовання. Неправдою і видумкою є, що я „стараюся“ кандидувати до сойму у Варшаві. Із старостою чи там комісарем Пьонтком не маю нічого спільного, не старався, ані не стараюся о їх ласку що до кандидатури, ані не маю там ніякого попертя. Рівнож не веду ніяких процесів за „межі“, ані ніяких меж не спростовую чи не „випрацьовую“. Неправдою рівнож є, що я виражуюся перед співгромадянами в той спосіб, як це написано в дописі.

Проте заявляю, що кандидувати на старостинську, ані на ніяку иншу хрунівську лісту навіть не думаю, о мандат не запобігаюся, а поступлю при виборах так, як всі инші політики і чесні люде. В кождім разі не инакше, як увесь український загал. Що до процесів висловлювань, то мені робиться смішно, що аж такими „аргументами“ стараються побивати мене мої особисті вороги.

На подібний спосіб полеміки і пашквілю я навіть не відповідав би, але що від якогось часу раз-у-раз як не в „Землі і Волі“, то в иншій часописі появляються дописи того самого пера, то щоби раз на все запобічи тим сплетням, заявляю, що в будуччині буду змушений, на превеликий жаль, потягнути шановного дописувача з Коломийщини до судової відповідальности за брехні і обиди, які він ширить проти мене.

Ще раз прошу Хвальну Редакцію не відмовити моїй просьбі і помістити отсю мою заяву, щоби між людьми не кружило баламуцтво, буцім то би я „схрунив“ або „кандидував на польського посла“.

Іспас, дня 30. 8. 1922.

Павло Лаврук

бувший посол до ради державної, сойму і член У. Н. Р., та член укр. радикальної партії.

✝ Посмертні згадки.

о. Антін Шебець парох Янова п. теребовельського, бувший курат військовий й довголітний сотрудник Кобиловолок, що пробував свого пера в перекладах (книжкою вийшла „Цариця і Весталька“ в накл. „Нар. Слова“) помер майже нагло 27 серпня і оставив по собі великий жаль, бо Янів наскрізь спольонізована парохія дочекалася в р. 1920 невтомимого робітника, що перший по довгих літах зрозумів свою задачу і щиро заходився її виповнити. Честь Його памяти!

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

С. Підгородище, п. Бібрка: 13100 Чит. „Просвіти“, по 1000 Ґула К., Фіглер С., Максимюк Ю., по 500 Драпака Д., Олійник Ф., Мисяк А., по 400 Війтович (Стефаник) І., Бойко Н., по 300 Боднар Ю., Ґула І., Юфан А., по 200 Горішний І., Гоменчук К., Шмаленберґ І., Гриновець Г., Жовнір Г., Царик С., Пліховська К., Бойко М., Війтович П., Баран В., Царик Д., Горішний Т., Ласів О., Богонос Я., Мох Н., Панчиняк Н., Війтович І. Михайла, Вуглевич А., Війтович С., Ґула П., Війтович С., Курнявка Г., Пелюх П., Дзяний І., Боднар К., Цьвігун В., по 160 Футрик Д., Баран М., Йовчик А., Курнявка В., по 120 Пліховський А., Добровольський І., Задульський Ф., Війтович Ф., Дика А., по 100 Корбач Д., Баран О., Фіглер В., Задульський В., Кузів Н., Данилик О., Березка І., Співак Д., Драпака І., Фіглер П., Козак В., Лелюх О., Мох Г., Лелюх Олекс., Люлик С., Добуш Т., Ґульовата А., Нічка І., Ґула О., Шпитко І., Мірецький А., Прибила П., Боднар С., Слоцький М., Боднар Н., Багрій А., Гриновець М., Війтович О., Житніцький С., Дзяний О., Рій А., Нічка Ф., Багрій П., Мільга Ф., Паньків В., Мільсе Ф., Цвічун О., Березка І., Березка І. Прочі нище 100 мп. Разом 31860 мп.

Борислав (через п. Терлецьку М.) 43600 збірка коло церкви, 17000, зб. в церкві, 10000 Терлецький М., 5000 Штерн Сімон, 3000 Гловяк М., по 1000 Наменанюк Ф., Білий С., Юссіс О., Лінк Гейнріх, Кульчицький Ф., 500 Щур І. Разом 84100 мп.

С. Шоломиничі п. Рудки (через о. Хруща Г.): по 1000 о. Хрущ Г., Баранець І., 600 Попович Н., 500 Щепітка І., 200 Кравець М., 156 Горват Д., 150 Голубник Н., по 140 Щепітка С., Щепітка В., Попович С., 120 Гриньків І., по 110 Гриньків К., Попович С., Тимців І., Гриб П., по 100 Рондяк К., Мегалюс І., Мегалюс Г., Мегалюс К., Попович А., Ущінек П., Гриб М., Горех Г., Мегалюс П., Горват Н., Попович М., Білас С., Цигаль Я., Голубник І., Тимців М., Августинів П., Костишин І., Довгун М., Голіян М., Білас І., Щепітка Ф., Іванчук С., Копачинський Х., Овчар Т., Іванчук В., Попович Ф., Гриб Ф., Таравський Г., Петричка С., Голіян І. (старш.) Прочі менше 100 мп. Разом 9286 мп.

Збірка в церкві в Заздрости (через о. Цегельського): 1952 дрібні жертви, по 1000 Яцковська, Дичковський В., 500 Ухач П. Разом 4452 мп.

Німеччина-Берлін (через д-ра Кузелю З. і інж. Шепаровича Л.): 1000 мк нім. Василько Н., 500 д-р Смаль-Стоцький Р., по 200 Шепарович Л. і О., Бурбела Б., д-р Томашівський С., 155 д-р Кузеля З., по 150 інж. Молчко Я., інж. Капустяк Сидір. по 100 Герасимович І., Гехтер М., Менцінський М., по 500 Юрас О., Тимчук О., 5000 мп. проф. Лепкий Б., 10000 К австр. Менцінський М. Разом 2955 мк нім. 5000 мп., 10000 К австр.

с. Староміщина, пов. Скалат (через Шевчука Т.) 1300 Мп. Осадчук П., по 1000 Гусак П., Перчишин П., Похвала Л., Осадчук Г., Татарин Д., по 500 Шевчук Т., Прокопчук М., Гусак Е., Татарин Г., Лаба Г., Лівкович І., Самборська А., Наконечний Ф., Білик В., Винницький Л., Даньчук П., Кухарський Г., Перчишин М., Свистун І., Саловський Т., Пащук Т., Хам М., Іщук Г., Когут І., Тимчук П., по 300 Хам М., Пастух С., Лука Д., Мотика А., Гусак В., Харчук Т., по 200 Мотика І., Осадчук С., Гусак І., Гусак В., Осадчук А., Гусак О., Перчишин Йосафат, Назар Г., Пастух М., Сторожишин Т., Мотика І., Шевчук Д., Рибак І. Тимка, Трипалюк І., Осадчук М., Рибак А., Перчишин Н., Андрушків О., Блажків М., Бабій М., Гусак С., Гусак Ю., Даньчук Ю., Лоба І., Притула А., по 150 Янковський М., Притула С., по 100 Люба М., Андрушків Я., Байда В., Бочарський А., Хома Д., Андрушків М., Будний П., Войтович П., Осадчук С., Гусак С., Татарин Я., Лубенецький Ф., Назар А., Юзвін І., Когут Г., Когут К., Перчишин К., Когут Г., Чирський В., Рапа Й., Покотило І., Покотило Ф., Зубатий А., Худик П., Перчишин Ф., Більський Д., Бабій П., Рибак А., Рибак С., Токарчук Ф., Кухарський П., Рибак І., Карий О., Шевчук П., Славків А., Перчишин М., Гусак К., Максимів С., Ткач С., Дацюк В., Богославець Ю. Прочі нище 100 Мп., разом 28.760.

с. Підберезці (через о. Березовського І.) 2000 Мп. Шарабуряк П., 1200 Іванюк Д., по 1000 Глодовюк П., Грималюк Г., Шарабуряк Т., Шарабуряк Д., Ватаманюк І., Лагодяк О., Пилипюк А., Ватаманюк Ю., Гайфер Ф., Кукурудза А., Єндик М., о. Березовський І., 900 Дудидра І., 700 Пилипюк Д., 600 Пилипюк І., по 500 Дудидра А., Шарабуряк І., Джиголя Г., Сінютович Н., Ватаманюк М., Смолащук М., Шкрібляк Д., Дудидра О., Шарабуряк А., Ватаманюк Д., Мартинчук Ю., Маковійчук Н., Крильчук В., Вепрейчук В., Стефанович М., 400 Шарабуряк О., по 300 Губчак І., Ватаманюк В., Гайфер Г., Лукепчук В., по 200 Дудидра Г., Григорчук Ю., Мацоняк Ю., Сінютович М., Тетанюк А., Киращук М., Гайфер Ф., Доленчук А., Ватаманюк І., Ватаманюк В., Полєк Ю., Данилюк М., Шарабуряк А., Шарабуряк М., 137 Фотюк І., по 100 Скотюк І., Пилатюк В., Шарабуряк Я., Ілюк Н., Михайлюк Ю., Анушак Є., Тимофійчук П., Тимофійчук В., Тимофійчук Ю., Шарабуряк М. Прочі нище 100 Мп., разом 30.627 Мп.

с. Липиця долішна, пов. Рогатин (через о. Каблака Т.), 2000 Мп. і 20 кг. ж. о. Каблак П., по 1000 Рубаха І., Сторощук Я., жертви в збіжу: 27 кг. ж. Людкевич І., 25 кг. ж. Поливка М., 13 кг. ж. Коваль В., 8 кг. ж. Семеґен П., 7 кг. ж. Іжицький Й., менші жертви зложили: Майка Т., Менчишин І., Уніцький І., Лесіцький І., Лесіцький П., Білик І., Лесіцький А., Урицький А., Лапчак І., Семеґен Г., Рубінець І., Паламар С., Паламар П., Семеґен М., Поливка П., Семеґен Я., Семеґен Ф., Ступницький І., Пишковський П., Лялька Д., Семеґен Д., Павчук А., Філько С., Ґембарський Ф., Скобель П., Скульський М., Сторощук Т., Шмігельський Ф., Якимів І., Горлянський І., Іжицький В., Бойко М., Сторощук Л., Скобель М., Рубаха М., Турянська Ф., Ромах М., Коваль О., Лотоцький І., Лесіцький Т., Скочинський Я., Лесіцький І., Семеґен І., Рибіцький Й., Малик А., Коптяк З., Людкевич І., Нижник О., Малик П., Хоптяк С., Лотоцький М., Поливка І., Знаковський Я., Турянський В., Скобель Ю., Ґайда П., Людкевич Й., Ґембарська З., Турянський Ю., Ґайда М., Петришин Р., Ґурянський Ф. — Разом збіжем і грішми на 30.536 Мп.

ОПОВІСТКИ.

„Забавовий Кружок“ чит. „Просвіти“ Жовк. передмістя улаштовує в суботу, дня 2 вересня 1922 в Салі Української Бесіди — Народний Дім Львів вул. Рутовського І. ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ. Музика сальонова. Початок год 9 вечер. Вступ за запрошеннями, які можна вже набути в „Доставі“ від 3 — 6. Весь дохід призначений на фонд будови власної домівки. 511 2–2

Вписи до Української Захоронки у Львові відбудуться дня 2. і 4. вересня від год. 9–12 і 4–6. x 2–2

Замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося дня 8. серпня ц. р., складають на „Голодну Україну“ Іванна з Рудницьких і Володимир Кравич, повітовий суддя в Яворові — квоту 5.000 мп. 1794 1–1

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.

Канова

Цього року минає сто літ з дня смерти великого італійського скульптора Канови, якого долото сотворило намогильник останнього в українських ґетьманів Кирила Розумовського. Пізним літом 1822. р. помер у Венеції мужицький син — Marchese d' Isebia. Тепер така мистецька каріера — ледви чи можлива. Але колись, в краю, де Мікель Анджельо відважувався не слухати приказу всемогучого папи, в краю, де цісар Карло V. хилявсь підняти кисть, що випала з рук Тічіяна, не було це такою надзвичайністю, коли геніяльний мужицький син досягав суспільного становища, про яке на певне його батькам й не снилося. Помер Канова чоловіком не надто старим, коли зрівняємо його 65 літ життя зі старістю сімдесятника Лінарда да Вінчі чи Мікель Анджеля або Тічіяна, яким доходило до сотні. Алеж і того віку було Канові доволі, щоби засипати своїми творами, буквально цілий світ. Не було тоді ні одної більшої збірки, ні одної магнатської палати, деб не було хоч непомітного шматка мрамору обточеного долотом Канови. На горизонті світового мистецтва появився Канова в момент, коли чарівне, ніжне, химерне Рококо визначалося пересигом. В Парижі малював тоді Давід, в Берліні будував Шінкель, у Венеції різьбив Канова. А всім їм, перетомленим і занудженим іграшковими спіралами рококових форм снилася строга, здецидована в лініях і пропорціях Геллада.

Молодим, бо ледви 25-літним відважився Канова на великий розмірами і замислом твір, зображуючий „Боротьбу Тезея з Кентавром". Нині стоїть він в притворі віденського Історичного Музея, куди дістався зі спеціяльно для тої цілі побудованого „Тезейону" в Фольксґартені.

Згодом, під вечір свого життя построїв собі Канова величавійший храм в свойому родинному селі Поссаньо, який хоч і прозваний божим храмом, був храмом мистецтва того клясицизуючого Італійця.

Античний світ перекладав Канова на мову сучасности. Але те саме робив він на оборот. Наполеона зобразив він в постаті нагого бога війни Марса. Нагою Венерою зобразив він двічи сестру Наполеона Павлину Борґезе. І треба сказати, що робив це в дусі своєї епохи. Бо коли приятелька звернула увагу високопоставленій модельці, як вона могла позувати скульпторови наго, вона з розброюючою простодушністю відповіла, що в ателіє було тепло...

Бібліоґрафія.

М. Грушевський: ПОЧАТКИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ (1638 - 1648) Історії України-Руси тому VIII. частина II. Видання друге. Київ-Відень 1922. Стор. 224. 8°.

„ЛІТЕРАТУРНО - НАУКОВИЙ ВІСТНИК". Львів. Вересень 1922. Кн. V. Зміст: *М. Черемшина:* Парасочка. *У. Кравченко:* Розсипаються ясні зорі. *Е. Желіскова:* Журба. *О. Баранів:* Замок. *К. Поліщук:* Із циклю „Еротези". *Д-р Я. Гординський:* Із сучасних історично-літературних розслідів. *А. Волощак:* Веснянки. *М. Пюї:* Змагання модерного малярства. *Б. Гомзин:* Золототканий день. *І. Кревецький:* Українська Академія Наук в Київі. *О. В.:* Варшавська криза. *П. Карманський:* На рівнику. *Р. Шовірс:* Ірляндія перед льондонським договором. *Д-р М. Кордуба:* Про історичну повість а з окрема про повість О. Назарука: „Князь Ярослав Осмомисл". *П. Карманський:* Карнавал на рівнику. Бібліоґрафія. Нові книжки. Оголошення.

Микола Марфієвич: МІЖ ВЕРХАМИ (Поезії). Чернівці 1922. Буковинська печатня і накладня. Ст. 48. 16°.

„СОНЦЕЦВІТ", Літературно-мистецький Альманах. Зміст: *Петро Тенянко:* Схрещені дороги — в паралелі. Оголились синьокрилі, срібногруді небеса. Храм спопелілих богів. Я — стихія стихій. Київ, Карпати, Кубань. Із циклю „Інтимні фрагменти": Щоб частинно здійснити едем. Мільйони радісних стоять з ліліями. Тільки менти — горіть молодим. *Михайло Обідний:* Ранок весни. Ой у полі, полі, в січі боєвій. Нерозцвілі ранки. Повстанці. Згадаймо. Чи можна щастя уявить. Для всього час. *Евген Іваненко:* Далеко там. Так забить далечінь. Із циклю „Коралі сліз". Забуте. Червоний жах. Скрівавлені лілеї. *Микола Ковальський:* Молись, душе, морським просторам. Я розглядав ваш силует. Підійшла. Травень. *Юрій Липа:* Князь полонений. Час людини, як вовк, утікає. Пісенька. *Наталка Лівицька:* Жалібно стогнуть фльояри. До зір. Під темне склепіння зеленого бору. Лицарь (з Фернанда Мазада). Лебідь (з Бальмонта). *Борис Лисянський:* Ad coelum. Яблунька. Молодість. Перший поцілунок. Королівна. Я кохаю життя. *Павло Ковжун:* Малюнки: Місто (кольорова ґрафіка). Вітряк (олій). Етюд (акварель). Nature morte (ґрафіка). Обкладинка роботи Петра Холодного (сина).

І. Тобілевич (Карпенко Карий): БЕЗТАЛАННА. Драма на 5 дій. Видання „Просвіти" у Львові. Народня Бібліотека ч. 12. Театральна серія ч. 2. Львів, 1922. Ст. 55.

Мистецька хроніка.

„Розрада"

За стараннями арт. Давидовича відновлено літер.-арт. сценку „Розрада". Перша вистава відбудеться дня 3. вересня в салі Лисенка, після чого „Розрада" виїздить до Бродів, Сокаля і Радехова.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.